

Handläggare
Eva Fagerhem
Telefon: 0850820114

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2022-06-16

Skrivelse om stadsdelens klimatarbete

Svar på skrivelse från (MP)

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Ola Gabrielson (MP) inkom den 24 mars 2022 med en skrivelse med ett antal frågor gällande stadsdelens klimatarbete. I ärendet redovisas svar på dessa frågor.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har tagit emot en skrivelse om stadsdelens klimatarbete från Ola Gabrielson (MP). Skrivelsen inkom den 24 mars 2022 och innehåller tre frågor till förvaltningen.

Ärendet

Ola Gabrielson (MP) lyfter fram två aktuella rapporter från IPCC respektive Klimatpolitiska Rådet och konstaterar utifrån dessa att arbetet för att nå FN:s klimatmål går alldeles för långsamt, i världen och i Sverige.

Kommunerna, och i storstäderna stadsdelarna, har huvudansvaret för många av de åtgärder som krävs för att möta den nya verkligheten. Samtidigt är de nära medborgarna och demokratisk dialog blir därför extra viktig.

I skrivelsen nämns det att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning tidigare i år behandlade två medborgarförslag om utsläppsbudget, men att de besvarades kortfattat med hänvisning till pågående arbete. Förslagen kom aldrig fram till nämndens dagordning, och förslagsställarna bjöds inte in att tala för sin sak.

I skrivelsen ställs följande frågor gällande stadsdelens klimatarbete:

- Hur förvaltningen arbetar med klimatfrågorna i stort, och hur planeringen ser ut för detta år.
- Hur arbetet fördelas mellan stadsdelen och stadshuset och huruvida vår stadsdel ingår i något nationellt klimatnätverk.
- Vilka övriga yttre kontakter och informationsutbyten som sker.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Stadsmiljö och lokaler.

Förvaltningens synpunkter och förslag

De två inkomna medborgarförslagen

De två inkomna medborgarförslagen var likalydande och hade skickats till alla stadsdelsförvaltningar. Eftersom det var ett stadsövergripande förslag där stadsdelsförvaltningarna saknade rådighet kom miljösamordnarna i stadens miljönätverk gemensamt överens om att vidarebefordra ärendet till stadsledningskontoret. Förslagsställaren fick sedan ett svar från stadsdelsförvaltningen att förslaget skulle tas omhand av stadsledningskontoret i kommande revidering av klimathandlingsplanen och att det är stadsledningskontoret som äger den processen.

Hur arbetet fördelas mellan stadsdelen och stadshuset

I *Stockholms stads miljöprogram 2020-2023* anges Stockholms stads målsättningar på klimatområdet.

Stadens mål:

- Fossilfria verksamheter år 2030
- Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm år 2040
- Ett klimatanpassat Stockholm
- Ett resurssmart Stockholm
- Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem
- Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö
- Ett giftfritt Stockholm

Dessa sju målområden konkretiseras sedan i 16 etappmål. Det finns även ett antal handlingsplaner som fördjupar/förtydligar vissa områden.

I stadens *Klimathandlingsplan 2020-2023 - för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* konkretiseras exempel på vilka åtgärder som kan genomföras för att nå målen.

De lokala förvaltningarna utgår sedan från miljöprogrammets etappmål och verksamhetsanpassar dem i ett dokument som

benämns Lokala miljö- och klimathandlingsplanen. De verksamhetsanpassade etappmålen planerar förvaltningen aktiviteter för, vilka sedan blir ett underlag i förvaltningens verksamhetsplanering.

Förvaltningen arbetar utifrån mål och indikatorer från kommunfullmäktige. Dessutom har Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutat om egna mål och aktiviteter för att nå stadens mål.

I Stockholm stads klimathandlingsplan 2020-2023 finns en koldioxidbudget där man delar ut beting till de centrala förvaltningarna. Där anges hur mycket förvaltningarnas utsläpp ska minska över tid. Stadsdelsförvaltningarna har inga sådana beting, men utför ändå åtgärder med syftet att minska förvaltningens utsläpp.

Att förvaltningen inte äger lokaler och fastigheter innebär en begränsning i vad förvaltningen kan göra för energibesparande åtgärder. Exempel på detta är installation av solceller och laddstolpar där ansvaret ligger på fastighetsägaren. I föreliggande tjänstutlåtande beskrivs förvaltningens arbete med de miljömål som har koppling till klimatet. Miljöfrågor utan klimatkoppling, till exempel arbete med kemikalier och buller, tas inte upp i denna skrivelse.

Ingår förvaltningen i något nationellt klimatnätverk
Stadsdelsförvaltningen ingår inte i något nationellt klimatnätverk.

Övriga yttre kontakter och informationsutbyten som sker
Förvaltningen samarbetar sedan flera år med övriga stadsdelsförvaltningar i ett stadsövergripande nätverk.
Dialog och informationsutbyten sker mestadels inom staden med bland annat miljöförvaltningen, stadsledningskontoret, Stockholm Vatten och Avfall (SVOA).

Miljöförvaltningen bjuder även in till arbetsgrupper utifrån stadens olika handlingsplaner liksom även vid upphandlingar. Digitala föreläsningar erbjuds från andra myndigheter som exempelvis Naturvårdsverket. En utmaning skulle kunna vara att i mån av tid utforska andra externa samarbetspartner eller nätverk.

Hur förvaltningen arbetar med klimatfrågorna i stort
Förvaltningens nämndmål:

- Det är lätt att gå, cykla och åka kollektivt i stadsdelsområdet
- Enskede-Årsta-Vantör är ett ekologiskt hållbart stadsdelsområde
- Stadsdelsområdet är hälsosamt att bo och vistas i

Förvaltningen arbetar löpande med ett flertal åtgärder som syftar till att sänka förvaltningens utsläpp. Detta görs till exempel genom att arbeta för ökad användning av cykel, elcykel och kollektivtrafik vid resor i tjänsten. När förvaltningen byter ut sina egna fordon så byter förvaltningen i första hand till elbilar och i andra hand till gasdrivna bilar. Förvaltningen arbetar för mer energisnål utrustning i verksamheter och byter bland annat till mer energisnåla armaturer och vitvaror.

Förvaltningen ställer de högsta miljökraven i städupphandlingen och parkinvesteringsupphandlingen samt följer upp att entreprenörerna följer avtalen. Bland annat så har förvaltningen i den nya parkskötselupphandlingen ställt krav på att entreprenören succesivt ska övergå till batteridrivna handmaskiner och helt ha övergett fossildrivna handmaskiner när den första kontraktstiden är slut (inom tre år).

Flera insatser görs på avfallsområdet, bland annat arbetar förvaltningen för att alla verksamheter ska kunna källsortera och ha matavfallsinsamling.

Utöver åtgärder som syftar till att minska förvaltningens utsläpp pågår också ett arbete med klimatanpassning som syftar till att minska verksamhetens sårbarhet i samband med skyfall och värmeböljor.

Områden som förvaltningen kan jobba med som har betydelse för klimatet

1. Se över livsmedelsinköp – får stor påverkan då andelen inköp är stor.
2. Minska matsvinnet – genom att minska matsvinnet minskar förvaltningens utsläpp av koldioxid.
3. Minska elförbrukningen – minskad energianvändning ger lägre utsläpp av bland annat koldioxid, kväveoxider, svaveldioxid och partiklar
4. Köra mindre bil – ersätts med elcyklar och elmopeder.
5. Återvinna mer – att återvinna material sparar energi och naturresurser.
6. Använda mindre plast – plast tillverkas oftast av fossil olja och räknas som fossilt bränsle vid förbränning.
7. Klimatanpassning av verksamheter och utemiljö.

Livsmedelsinköp

Förvaltningen följer upp klimatpåverkan av inköp av livsmedel och måltider. För detta använder förvaltningen sedan 2021 verktyget Hantera Livs. Där finns uppgifter om alla livsmedels klimatpåverkan vilket möjliggör jämförelse i samband med inköp. Förskolan har använt verktyget sedan flera år. Förvaltningen nådde tack vare förskolan det totala målet för 2021.

Förvaltningen arbetar också med klimatberäkning av menyer och måltider inom förskola, skola och äldreomsorg. För detta uppdrag ansvarar utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna tillsammans. I Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning tillämpas klimatberäkning av måltider inom förskolan och sedan i år även vård- och omsorgsboenden.

Matsvinn

Förskolan har sedan flera år arbetat med att minska sitt matsvinn genom att genomföra regelbundna mätningar. I år inleds även detta arbete inom delar av äldreomsorgen.

Mer avfallssortering, återvinning och återbruk

Förvaltningen har ett stort fokus på arbetet med avfall, återvinning och återbruk. Förvaltningen arbetar med att öka kunskapen om avfallssortering i alla verksamheter samt tillse att möjligheter finns till matavfallssortering och återvinning av olika material i förvaltningens alla verksamheter. Förvaltningen använder stadens interna återbrukscentrum Stocket som ett förstahandsalternativ i samband med inköp och avveckling av möbler och inventarier till stadens verksamheter.

Plast

Att minska användningen av plast är särskilt viktigt då nästan all plast är gjord av fossil råvara. Användning av plastmaterial i offentliga miljöer behöver därför minimeras. En viktig del är att förebygga att avfall uppstår genom att minska engångsprodukter och onödiga plastprodukter i förvaltningens verksamheter. Under 2022 ska stort fokus ligga på åtgärder för att minska plastanvändningen med anledning av kommande handlingsplan för hållbar plastanvändning.

Förvaltningen jobbar bland annat med att minska plastanvändningen i förvaltningens parker samt på förskolegårdar genom att i beställning använda alternativa material där det går, exempelvis kork i stället för gummiastfalt.

Klimatanpassning

En konsekvens av de pågående klimatförändringarna är att det blir vanligare med extremväder i form av skyfall och värmeböljor. Det är något som redan märks av och som enligt aktuell forskning bedöms bli vanligare, trots insatser för att minska utsläpp. Därför måste staden arbeta med klimatanpassning parallellt med utsläppsminskade åtgärder. I december 2021 antog kommunfullmäktige en handlingsplan för klimatanpassning för perioden 2022-2025. Som en del i att implementera handlingsplanen ingår förvaltningen i ett klimatanpassningsnätverk.

Enligt handlingsplanen ska kommunstyrelsen initiera en fördjupad risk- och säkerhetsanalys (RSA) med fokus på skyfall och värmebölja, där förvaltningen ska medverka. Efter utförd RSA kommer specifika åtgärdsförslag för förvaltningen arbetas fram.

En viktig del i arbetet med både skyfall och värmebölja är att öka grönskan, särskilt i anslutning till bebyggelse. Grönskan i sig bidrar till att sänka luftens temperatur, samtidigt som planteringar och grönytor ökar förmågan att omhänderta regnvatten. Planteringar kan också utformas på sätt som gör att de i samband med skyfall kan omhänderta stora mängder nederbörd och därigenom hindra översvämning av till exempel byggnader. Ökad grönska gynnar också den biologiska mångfalden, vilket är ett annat viktigt område som förvaltningen arbetar med. Arbetet med att öka planteringars förmåga att fånga upp vatten pågår sedan flera år, och planteringar görs också i huvudsak med biokol vilket också har fördelen att det fångar upp föroreningar och fungerar som en kolsänka.

Förvaltningen jobbar också för att ställa om bruksgräsytor till slätterängar där det är lämpligt för att på detta sätt gynna den biologiska mångfalden samt att minska klippningen.

Hur planeringen ser ut för detta år

Utifrån ovanstående nämndmål ska förvaltningen under 2022 bland annat göra följande:

- Genomföra två aktiviteter som syftar till att öka användningen av förvaltningens elcyklar.
- Minska andelen tjänsteresor med bil.
- Inventera alla lokaler och tillse att de har sortering för matavfall och plast.
- Öka kunskapen om avfallssortering i alla verksamheter.
- Arbeta för att minska användningen av plast.
- Arbeta för att minska matsvinn inom förskola och äldreomsorg.
- Genom regelbunden uppföljning och kunskapsspridning få ner klimatpåverkan från livsmedelsinköp.
- Genomföra stickprovskontroller av upphandlade entreprenader för att kontrollera att miljökrav följs vid upphandlingar.
- Öka användningen av biokol i planteringar.

Förslag

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Kersti Tagesson
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Skrivelse om stadsdelens klimatarbete (MP)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2022-06-13
Kersti Tagesson, Avdelningschef	2022-06-03